

Ruiterroutes Holderdeholder door de (Wild)Westpolder (1875 – 2025)

Nieuwe polder

In de 19^e eeuw ontstond de Westpolder. Negen boeren kregen in 1873 groen licht van de provincie en de staat om hun kwelders in te polderen. In 1874 werd een aanvang genomen met het bedijken, waarna in 1875 een nieuwe polder van 535 hectare een feit werd.

Om met uw trouwe viervoeter van het polderschoon te kunnen genieten, tippen we drie routes. Deze variëren in afstand.

H. Mansholt, 1910 – 1915 – Groninger Beeldbank

Route 1: ruiterroute oefenterrein

U parkeert de trailer naast de Willem Lodewijk van Nassaukazerne aan de Strandweg in het Lauwersmeergebied en volgt de ruiterroute over het oefenterrein. Let op: deze route is (zeker tegenwoordig) beperkt begaanbaar. Als alternatief is een tocht langs de Marneweg (de oude weg naar Lauwersoog, die parallel loopt aan de N361) een aanrader. U hebt dan een brede berm tot uw beschikking en kunt bijvoorbeeld tot de uitkijktoren bij De Vlinderbalg rijden en op de terugweg met een lus via het Jaap Deensgat en langs de vogelkijkhut terug.

Route 2: kleintje Westpolder (ruim 5 kilometer)

U parkeert de trailer naast de Willem Lodewijk van Nassaukazerne in het Lauwersmeergebied en volgt de omheining van de kazerne richting de polder. U komt onderweg voor een hek te staan waar u te paard rechts bij langs kunt, mits u de omheining van de kazerne blijft volgen. Om de bomen kunt u niet heen. Volg de berm langs de omheining. Bij de eerste doorgang van de bomenrij kunt u het betonpad behorende bij Westerhalm volgen. Dit pad leidt u over een dijk. Aan het einde van de dijk slaat u linksaf, voor boerderij Westerhalm langs (mogelijk wordt u hier begroet door pony's en Groninger paarden).

Door watersnoodrampen geteisterd, lag Vierhuizen er niet altijd zo veilig ingedijkt bij. Nadat eerdere waarschuwingen van inspecteur Thomas van Seeratt over onbetrouwbare dijken in de (in deze omgeving altijd harde) wind werden geslagen, eiste de kerstfloed van 1717 ook hier bijvoorbeeld veel slachtoffers.

1 De eerste boerderij aan uw rechterhand is dus **Westerhalm**. De oorspronkelijke boerderij werd in de jaren zeventig van de 19^e eeuw opgetrokken, de villa werd ontworpen door de architect Lammert Reitsma en deze dateert uit 1907. De laatste jaren is er geïnvesteerd in schuren voor de optimale bewaring van hoogwaardig pootgoed. Op Westerhalm werden vanaf 2006 de eerste miniknollen op water geteeld in Nederland. De kas biedt onderdak aan deze innovaties. De eerste tennisbaan in de regio bevond zich in de begintijd van de polder bij boerderij Westerhalm.

H. Mansholt, 1903-1913 – Groninger Archieven

Links achter de dijk vindt u de Kerkvoogdijpolder. Onze Westpolder mag dan dit jaar haar 150^e levensjaar vieren, voor de Kerkvoogdijpolder is het nog niet zo ver. Als gevolg van een slepend conflict inzake de kosten van het ingenieuze inpolderingsproject, kreeg men aan die kant van de dijk pas een halve eeuw later officieel droge grond onder de voeten.

2 U passeert aan de **Westpolder 2** een flinke schapenschuur, gebouwd in 2012. Het belendende woonhuis werd in 2022 voltooid. Nagenoeg ieder lammetje dat u in de wijde omtrek ziet dartelen op dijk en weide behoort toe aan dit bedrijf.

U steekt **VOORZICHTING** de N361 over en ziet aan uw linkerhand een boorlocatie. Ondanks de verstrekende negatieve gevolgen ervan, wordt er in Groningen nog altijd op verschillende plekken naar gas geboord.

3 De beroemde boerderij **Torum** ziet u liggen aan uw linkerhand. Deze boerderij werd eens bewoond door de toen nog jeugdige Sicco Mansholt. Torum is genoemd naar een verdwenen middeleeuws kerkdorp in de monding van de Eems. De oorspronkelijke boerderij werd gebouwd in 1880, door Sicco's grootvader Derk Roelof Mansholt.

4 **Westpolder 5** is een huis dat staat op de fundamenten van een arbeidershuisje. Van bungalow werd het uitgebreid tot een huis met een verdieping. **Sla hierna rechtsaf.**

5 **Nieuw Warkemaheerd** aan de Menneweersterweg 4 herbergt een dynamisch bedrijf in pootaardappelen. In 1864 werd het bedrijf afgesplitst van Oud Warkemaheerd.

6 **Oud Warkemaheerd** doet haar naam eer aan: reeds in een klauwbrief uit 1408 wordt haar voorganger genoemd. De schuren doen tegenwoordig dienst als aardappelbewaarpplaats, terwijl de werkzaamheden van het bedrijf zich met name afspelen op de verderop gelegen Westerhorn. In het oog springt de geheel naar de Amsterdamse School gebouwde woning, die is ontworpen rond 1930 en op conto komt van architect Willem Reitsema.

Boer met ploeg en tweespan, ca. 1914. Foto: collectie Kramer, www.beeldbankgroningen.nl 818-19592

Na het **VOORZICHTIG** oversteken van de N361 komt u langs boerderij **Menneweer** en vanaf de Menneweersterweg steekt u andermaal met kalmte en beleid rechtsaf over naar Vierhuizen.

Aan uw rechterhand passeert u een fonkelnieuwe boerenschuur. In de jaren negentig huisde hier manege Northwest. Daarna ziet u na de camping met de safaritenten (tot voor kort heette het bijbehorende etablissement Herberg Het Lachende Paard) het hek van een begraafplaats. Dat hek is een rijksmonument uit 1882 en telt tal van grafsymbolen. Twee zeisen die elkaar kruisen, een ouroboros (de slang die in zijn eigen staart hapt), twee omgekeerde toortsen, een gevleugelde zandloper en een uiltje omgord met een lauwerkrans.

Vervolgens komt u langs molen De Onderneming (gebouwd in 1858) en kunt via het dijkgat het dorp verlaten. De dijk leidt u vervolgens terug naar de startroute.

Route 3: grote ronde Westpolder (ongeveer 14 kilometer)

Download de fiets- en wandelroute en volg die, behalve het pad naar het monument (wildroosters). Parkeren kan op afspraak bij Westerhalm, of parkeer zoals bij route 2. In een schuur achter boerderij Westerhorn bevond zich vroeger een manege.